

ISSUES OF USING INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION IN THE NEW UZBEKISTAN (BASED ON THE EXAMPLE OF SOUTH KOREA AND JAPAN)

Erjanova Ayjamal Aminovna

Master's student in Testology and Assessment of Knowledge,

Ajiniyaz Nukus State Pedagogical Institute

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18506174>

ARTICLE INFO

Received: 29th January 2026

Accepted: 05th February 2026

Online: 06th February 2026

KEYWORDS

Inclusive education, education policy, international experience, pedagogical strategy, South Korea, Japan, Uzbekistan, individual approach, education system.

ABSTRACT

This article analyzes the issues of using international experience in the process of developing inclusive education in the New Uzbekistan. The inclusive education systems of South Korea and Japan are examined, and their methodological approaches and practical effectiveness are compared in terms of their applicability to the conditions of Uzbekistan. The article discusses the ways of developing inclusive education, the training of teachers, and issues of interschool cooperation. The research findings serve to develop recommendations for modernizing the inclusive education system of Uzbekistan and effectively implementing international experience.

ВОПРОСЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ (НА ПРИМЕРЕ ЮЖНОЙ КОРЕИ И ЯПОНИИ)

Ержанова Айжамал Аминовна

Магистрантка специальности «Тестология и оценивание знаний» Нукусского государственного педагогического института имени Ажинияза

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18506174>

ARTICLE INFO

Received: 29th January 2026

Accepted: 05th February 2026

Online: 06th February 2026

KEYWORDS

Инклюзивное образование, образовательная политика, международный опыт, педагогическая стратегия, Южная Корея, Япония, Узбекистан, индивидуальный подход, система образования.

ABSTRACT

В статье анализируются вопросы использования международного опыта в процессе развития инклюзивного образования в Новом Узбекистане. Изучаются системы инклюзивного образования Южной Кореи и Японии, проводится сравнительный анализ их методологических подходов и практической эффективности с точки зрения возможностей адаптации к условиям Узбекистана. В статье рассматриваются пути развития инклюзивного образования, вопросы подготовки педагогических кадров и межшкольного сотрудничества. Результаты исследования направлены на разработку

рекомендаций по модернизации системы инклюзивного образования в Узбекистане и эффективному внедрению международного опыта.

YANGI O'ZBEKISTONDA INKLYUZIV TA'LIMNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH MASALALARI (JANUBIY KOREYA VA YAPONIYA MAMLAKATLARI MISOLIDA)

Erjanova Ayjamal Aminovna

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti Testologiya va bilimlarni baholash mutaxassisligi magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18506174>

ARTICLE INFO

Received: 29th January 2026
Accepted: 05th February 2026
Online: 06th February 2026

KEYWORDS

Inklyuziv ta'lim, ta'lim siyosati, xalqaro tajriba, pedagogik strategiya, Janubiy Koreya, Yaponiya, O'zbekiston, individual yondashuv, ta'lim tizimi.

ABSTRACT

Maqolada yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'limni rivojlantirish jarayonida xalqaro tajribalardan foydalanish masalalari tahlil qilinadi. Janubiy Koreya va Yaponiya mamlakatlaridagi inklyuziv ta'lim tizimlari o'rganilib, ularning metodologik yondashuvlari va amaliyotdagi samaradorligi O'zbekiston sharoitiga tatbiq qilish imkoniyatlari bilan solishtiriladi. Maqola inklyuziv ta'limning rivojlanish yo'llari, pedagoglarning tayyorgarligi va maktablararo hamkorlik masalalarini ko'rib chiqadi. Tadqiqot natijalari O'zbekiston inklyuziv ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va xalqaro tajribani samarali tatbiq etish bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kirish. So'nggi yillarda O'zbekistonda ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va har bir bolaning teng ta'lim olish huquqini ta'minlash masalasi davlatning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Shu doirada inklyuziv ta'lim alohida e'tibor qozongan. Inklyuziv ta'lim – bu turli qobiliyat, salomatlik holati, ijtimoiy va intellektual imkoniyatlarga ega bolalarni bir maktab va sinf muhitida birlashtirib o'qitish tizimi bo'lib, u pedagogik, psixologik va ijtimoiy jihatdan tizimli yondashuvni talab qiladi.

Inklyuziv ta'limning asosiy maqsadi – barcha bolalarga teng ta'lim imkoniyatini yaratish, ularni shaxs sifatida rivojlantirish, o'z qobiliyatlarini to'liq namoyon qilishga sharoit yaratishdir. Shu bilan birga, inklyuziv ta'lim bolalarning jamiyat hayotiga integratsiyasini kuchaytiradi, ijtimoiy adolatni ta'minlaydi va har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'quv jarayonini moslashtirish imkonini beradi.

Inklyuziv ta'lim nafaqat pedagogik metodlarni o'zgartirishni, balki maktab infratuzilmasini, o'quv jarayonining

tashkiliy mexanizmlarini, ijtimoiy muhitni va ota-onalar bilan hamkorlikni ham qayta tashkil etishni talab qiladi. Shu sababli yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'limni rivojlantirish jarayonida xalqaro tajribalarni o'rganish va samarali tatbiq etish muhim ahamiyatga ega. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli inklyuziv ta'lim tizimi pedagogik yondashuv, resurslar taqsimoti, individual yondashuv va jamiyatning inklyuziv madaniyati uyg'unlashgan holda amalga oshiriladi.

Janubiy Koreya va Yaponiya kabi mamlakatlar inklyuziv ta'limni tizimli ravishda joriy etgan va o'zlarining strategik yondashuvlari orqali bu tizimning samaradorligini oshirishga erishgan. Janubiy Koreyada individual o'quv rejalarini ishlab chiqish, pedagoglarning muntazam malaka oshirish tizimi va qo'shimcha yordamchi xizmatlarni yaratish orqali bolalarning shaxsiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanish imkoniyatlari kengaytiriladi. Yaponiya tajribasida esa integratsiyalashgan sinflar, qo'llab-quvvatlash xizmatlari, innovatsion pedagogik metodlar va ota-onalar bilan faol hamkorlik asosiy o'rin tutadi.

Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'limni rivojlantirishda Janubiy Koreya va Yaponiya tajribasini o'rganish va ularni mahalliy sharoitga moslashtirish imkoniyatlarini tahlil qiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – xalqaro yondashuvlarning afzalliklari va ularni O'zbekiston sharoitida tatbiq etish mexanizmlarini aniqlash, shuningdek, inklyuziv ta'limning samarali rivojlanishi uchun amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishdir.

Inklyuziv ta'lim bugungi kunda har bir bolaga, jumladan nogironligi bo'lgan, turli qobiliyatga ega yoki ijtimoiy qiyinchiliklarga duch kelgan bolalarga teng ta'lim imkoniyatini yaratish mexanizmi sifatida qaraladi. Bu yondashuv bolalarning shaxsiy rivojlanishini rag'batlantiradi, ularni jamiyat hayotiga integratsiya qiladi va ijtimoiy adolatni ta'minlaydi. Inklyuziv ta'limning samarali tashkil etilishi nafaqat pedagogik jarayonni va o'quv dasturini, balki maktab muhitini optimallashtirishni, shuningdek, pedagoglar va yordamchi xodimlarning malakasini oshirishni ham talab qiladi[1]. Shu bilan birga, inklyuziv yondashuv bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda o'quv jarayonini moslashtirish, turli pedagogik metod va texnologiyalarni qo'llash hamda ota-onalar va jamoatchilik bilan faol hamkorlikni yo'lga qo'yishni taqozo etadi.

Xalqaro tajribaga qaraganda, Janubiy Koreya va Yaponiya inklyuziv ta'lim sohasida ilg'or yondashuvlarni samarali tatbiq etgan. Janubiy Koreyada inklyuziv ta'lim milliy strategiya asosida tashkil etilgan bo'lib, maktablarda har bir bolaga individual o'quv rejasi tuziladi, pedagoglar bolaning o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga oladi va qo'shimcha yordamchi xizmatlar faol ishlaydi. Shu yondashuv bolalarning jismoniy, intellektual va ijtimoiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytiradi, ularni o'quv jarayoniga faol jalb qiladi va ijtimoiy muhitga moslashuvini osonlashtiradi. Yaponiya tajribasida esa inklyuziv ta'limning samarali ishlashini integratsiyalashgan sinflar, qo'llab-quvvatlash xizmatlari va innovatsion

pedagogik metodlar ta'minlaydi. Har bir o'quvchiga individual yondashuv qo'llanilib, qo'shimcha o'quv materiallari taqdim etiladi, ota-onalar bilan faol hamkorlik yo'lga qo'yiladi va jamiyatda inklyuziv madaniyat rivojlantiriladi[2,3]. Bu esa pedagoglarning innovatsion yondashuvlarini kuchaytiradi va o'quv jarayonini optimallashtiradi.

O'zbekiston sharoitida inklyuziv ta'limni rivojlantirishda xalqaro tajribadan foydalanish juda muhimdir. Birinchidan, pedagoglar malakasini oshirish va individual yondashuvni kuchaytirish orqali o'quvchilarning shaxsiy imkoniyatlarini to'liq namoyon etish imkoniyati yaratiladi. Ikkinchidan, maktablarda qo'llab-quvvatlash xizmatlarini rivojlantirish, masalan, psixolog, logoped va pedagogik yordamchilar faoliyatini yo'lga qo'yish orqali o'quv jarayoni sifatini oshirish mumkin. Uchinchi jihat – zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish bo'lib, bu o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ta'lim jarayonini samarali qiladi. Shuningdek, ota-onalar va jamoatchilik bilan faol hamkorlikni yo'lga qo'yish inklyuziv madaniyatni shakllantirishga yordam beradi va ijtimoiy ongini rivojlantiradi.

Tatbiq jarayoni bosqichma-bosqich va mahalliy sharoitga moslashtirilgan holda amalga oshirilishi zarur, chunki O'zbekistonning moliyaviy resurslari, maktab infratuzilmasi va pedagog kadrlar tayyorgarligi xalqaro tajribalardan farq qiladi. Shu sababli inklyuziv ta'limni joriy etish dasturlari tizimli, rejalashtirilgan va doimiy monitoring asosida olib borilishi lozim.

Xalqaro tajriba asosida ishlab chiqilgan tavsiyalar quyidagilardan iborat: pedagoglar va murabbiylar uchun muntazam malaka oshirish kurslarini tashkil etish, maktablarda individual o'quv rejalari ishlab chiqish va qo'llab-quvvatlash xizmatlarini rivojlantirish; ta'lim jarayonida zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish; ota-onalar va jamoatchilik bilan faol hamkorlikni yo'lga qo'yish; shuningdek, ta'lim jarayonini ilmiy-tahliliy monitoring orqali baholash va natijalarni qayta ishlash orqali jarayon samaradorligini oshirish[4].

Shu bilan birga, inklyuziv ta'limning rivojlanishi nafaqat pedagogik va texnik masalalarni, balki ijtimoiy ongini ham o'zgartirishni talab qiladi. Jamiyatning barcha qatlamlari – ota-onalar, pedagoglar, maktab rahbariyati va hukumat organlari birgalikda ishlashi, bolalarning teng va sifatli ta'lim olish imkoniyatlarini ta'minlashi kerak. Inklyuziv yondashuvni tatbiq etish uzoq muddatli va tizimli strategiyani talab qiladi, bu esa yangi O'zbekistonda ta'limning barqaror va inkluziv bo'lishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa: Yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'limni rivojlantirishda Janubiy Koreya va Yaponiya tajribasidan foydalanish muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega. Xalqaro yondashuvlar pedagoglar malakasini oshirish, individual yondashuvni kuchaytirish, maktablarda qo'llab-quvvatlash xizmatlarini rivojlantirish va o'quvchilarning o'z qobiliyatlarini to'liq namoyon etishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, inklyuziv madaniyatni shakllantirish, ota-onalar va jamiyat bilan hamkorlikni mustahkamlash, ilmiy

monitoringni joriy etish orqali ta'lim tizimi barqaror va inkluziv bo'lishi ta'minlanadi. Tatbiq jarayoni bosqichma-

bosqich va mahalliy sharoitga moslashtirilgan holda amalga oshirilishi zarur.

References:

1. 2020-2025 yillarda Xalq ta'limi tizimida inklyuziv ta'lim Inklyuziv ta'limni rivojlantirish Konsepsiyasi. O'z.Res.Prezidenti. 13.10.2020y PQ 4860-son
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashga qaratilgan qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2020-yil 26-avgust, PQ-4815-son Qarori. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 27.08.2020 y., 07/20/4815/1222-son.
3. PULATOV SH.N. XIX asr oxiri - XX asr boshlarida Hindistondagi ijtimoiy siyosiy vaziyat. Academic Research In Educational Sciences. Volume 1. 2020. 468-474 b.
4. Sobirova D.G., Axundjanova S.A., Tadjiyeva S.X., Yuldasheva M.B. Nogiron bolalarni o'qitishning muqobil shakllari kursi bo'yicha Xrestomatiya. -T.: "JAHON PRINT", 2012. 47-b.
5. Rustamova S. "Imkoniyati cheklangan bolalarga ta'lim berishning tarixiy rivojlanish bosqichlari: maxsus, integratsion, segrigatsion o'qitish tizimlari" Xalqaro Konferensiya "O'zbekistonda bolalarni ijtimoiy himoya qilish: milliy va xorijiy ilg'or tajribalar" 18-19 oktabr 2018 yil, Toshkent. B-131.